

Школска 2020/2021. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Шифра: _____

Бр.	Питања	Поени
	<p>Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–12. Реченице су ради лакшег сналажења нумерисане.</p> <p>(1) Девојчицу нађену у мочвари нико није желео да прими у свој дом. (2) А како и би! (3) Из лица прекривеног блатом гледаху у људе крупне, златасте очи, али дете је узалуд пружало руке да га неко узме. (4) Девојчица је била тако слаба да није могла ни да устане ни да заплаче. (5) Тек пред ноћ сажали се једна старица, подиже малу и однесе је својој кући, изненађена сјајем који је избијао из њених очију.</p> <p style="text-align: right;">(Из бајке <i>Златопрста</i> Гроздане Олујић, прилагођено)</p>	
1.	У 1. реченици подвучи атрибут именице <i>девојчица</i> .	
2.	Зависна реченица <i>да прими у свој дом</i> (из 1. реченице) припада следећој врсти изричних реченица: а) декларативним; б) зависноупитним; в) модалним. Заокружи слово испред тачног одговора.	
3.	Прави објекат у 1. реченици изражен је синтаксичком јединицом која се зове _____. Напиши прецизан назив.	
4.	Независна предикатска реченица <i>а како и би</i> (од које је сачињена 2. реченица) спада у следећу врсту независних предикатских реченица: _____.	
5.	Синтаксичка јединица <i>прекривеног блатом</i> (из 3. реченице) назива се прецизно _____.	
6.	Зависна реченица <i>да га неко узме</i> (из 3. реченице) припада следећој врсти зависних реченица: _____.	
7.	У реченици <i>Из лица прекривеног блатом гледаху у људе крупне очи</i> подвучи речи које конгруирају с неком другом речју из те реченице.	
8.	Из 4. реченице препиши корелатив зависне реченице: _____.	
9.	Који реченични конституенти стоје у саставном напоредном односу у 4. реченици? Напиши њихов прецизан назив. _____	

Бр.	Питања	Поени
10.	Подели 5. комуникативну реченицу вертикалним цртама на независне предикатске реченице (евентуални напоредни везник прикључи следећој предикатској реченици).	
11.	Заменица <i>који</i> (из 5. реченице) конгруира са именицом <i>сјај</i> у следећим граматичким категоријама: _____.	
12.	Повратни глагол <i>сажалити се</i> (из 5. реченице) припада следећој врсти повратних глагола: _____.	
13.	Заокружи слова испред специјалних независних реченица: а) Како пљушти! б) Страшног ли пљуска! в) Ево и пљуска! г) Спрема се пљусак!	
14.	Упиши запете тамо где је то неопходно: Кромпир који је печен у љусци остаје врео дуже него ако је печен без љуске. Наиме у корици има много скроба и масноћа тако да може служити као изолатор.	
15.	Подвучи називе говорних чинова: строга забрана, упитна реченица, молба, потврдна реченица.	
16.	У реченици <i>У корици кромпира има много скроба и масноћа</i> , подвучена именица стоји у: падеж _____, број _____.	
17.	У следећем афоризму Душка Радовића подвучи предлошко-падежне конструкције са именичком конституентском вредношћу: Такозвани женски послови су такви да се уз њих увек може и мислити на некога, и бринути о некоме, и жалити за неким.	
18.	Реченица из примера из претходног задатка (бр. 17) је: а) безлична; б) обезличена; в) пасивна. Заокружи слово испред тачног одговора.	
19.	Напиши од колико се независних предикатских реченица састоји ова комуникативна реченица: До дуго у ноћ сједили смо на млинском прагу и гледали у пун мјесећ, нас двојица, велика и мала бена, а околу су регатале жабе, па уз ту кретаљку ниси знао јеси ли још на земљи или заједно с мјесећом рониш кроз расперјане навиљке облака. _____	
20.	Презент у примеру из прошлог задатка (бр. 19) има следеће значење: а) апсолутно; б) релативно; в) модално. Заокружи слово испред тачног одговора.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2020/2021. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

4. разред

Решења

1. *нађену у мочвари*
2. в)
3. именичка синтагма
4. узвичних/екскламативних (узвична / екскламативна) / реторско питање
5. придевска синтагма
6. намерним (намерна) / финалним (финална)
7. *прекривеног, гледаху, крупне*
8. *тако*
9. допунски делови предиката
10. *Тек пред ноћ сажали се једна старица, / подиже малу / и однесе је својој кући, изненађена сјајем који је избијао из њених очију.*
11. роду, броју (*Било којим редом!*)
12. неправим (повратним глаголима) (неправи (повратни глагол))
13. б), в)
14. Кромпир који је печен у љусци остаје врео дуже него ако је печен без љуске. Наиме, у корици има много скроба и масноћа, тако да може служити као изолатор.
15. строга забрана, молба
16. генитив, множина
17. *на некога, о некоме, за неким*
18. б)
19. (од) четири / 4
20. б)